

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

Gemeenten hebben in toenemende mate te maken met uiteenlopende risico's waarvan zij zich bewust moeten zijn. Een essentiële voorwaarde voor risicobewustwording is inzicht in risico's. Wanneer dit in voldoende mate bestaat, kan worden bepaald op welke wijze (1) risico's beheersbaar kunnen worden gemaakt en (2) de financiële positie van de gemeente tegen deze risico's kan worden beschermd. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de "Financiële verordening gemeente Tholen" verplichten de gemeente tot het voeren van risicomangement en het opstellen van een paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobehersing". Deze paragraaf is een onderdeel van het totale risicomangementproces en geeft met name inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen. De paragraaf gaat in op:

- Het risicomangementbeleid;
- Het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's);
- De benodigde weerstandscapaciteit;
- De risico top 5 en de beheersing van deze belangrijkste risico's;
- De beschikbare weerstandscapaciteit;
- Kengetallen financiële positie.

Risicomangementbeleid

Net als iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële tegenvallers. Het weerstandsvermogen is het vermogen om deze tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de continuïteit in gevaar komt. Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit (risico's).

Het beleid ten aanzien van risicomangement is vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Tholen 2017", die door uw raad is vastgesteld op 8 december 2016. Vanaf 2017 wordt een ratio nagestreefd van minimaal 1,0 en vanaf 2020 van minimaal 1,5.

Risicoprofiel

Voor de gehele organisatie zijn de belangrijkste risico's (circa 20) in beeld gebracht. Het risicoprofiel is divers van aard. Voor de in kaart gebrachte risico's zijn diverse maatregelen benoemd. Deze zijn bedoeld om óf de kans van een risico te verlagen óf de gevolgen te reduceren. Hierdoor zal de totale impact van de risico's op de organisatie afnemen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van het risicoprofiel kan bepaald worden hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen afdekken. Alle risico's zullen zich echter nooit én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt daarom berekend op basis van een risicosimulatie (Monte-Carlo methode). We gaan hierbij uit van een zekerheidspercentage van 90%. Door deze benadering wordt voorkomen dat er een te groot weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit) wordt aangehouden. De totaal benodigde weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2018 circa € 2,7 miljoen.

Risico top 5

In de tabel hieronder zijn de 5 belangrijkste risico's van de gemeente Tholen, gerangschikt naar financiële impact, weergegeven. Het percentage geeft het aandeel van het risico in de totaal benodigde weerstandscapaciteit weer (€ 2,7 miljoen). De top 5 risico's beslaan circa 71% van de totaal benodigde capaciteit.

Tabel: Belangrijkste 5 financiële risico's			
Risico	Kans	Max. financieel gevolg	Invloed
Tekort bij gebiedsontwikkeling Tholen Stad VOF	50%	€ 2.500.000	31%
Tekort binnen de BIE's	50%	€ 1.000.000	12%
Tekort bij de uitvoering van taken binnen het sociaal domein	50%	€ 800.000	10%
Vennootschapsbelasting	30%	€ 1.250.000	9%
Wachtgeld bestuurders	90%	€ 400.000	9%

Ad 1: Gebiedsontwikkeling in exploitatie via grondexploitatie maatschappij Tholen Stad VOF

De verkoopprijzen worden vanaf 2018 geïndexeerd met 2% (VesteTuin), respectievelijk 2,25% (Molenvlietsedijk), hetgeen mogelijk aan de hoge kant is. Het maximumrisico voor de gemeente schatten we in op circa € 2,5 miljoen. Overigens zijn de verkoopprijzen tot en met 2017 niet geïndexeerd.

Ad 2: Grote tegenvallers binnen de gemeentelijke bouwgronden in exploitatie (BIE)

Dit betreft met name het risico op een aanvullend tekort bij de ontwikkeling van Havengebied Sint-Annaland (Suzannaland) vanaf 2017. De marktpartijen hebben in april 2016 aangegeven uit de samenwerking te willen stappen, aangezien ze door diverse omstandigheden beperkt waren in hun mogelijkheden. Er was geen onwil bij partijen. Om deze reden hebben wij besloten om in goed overleg te kijken naar een voor alle partijen bevredigende oplossing. Ons college heeft op 12 juli 2016 ingestemd met de afspraken tot beëindiging van de samenwerking. Vervolgens heeft uw raad op 20 oktober 2016 geen bedenkingen geuit tegen het voornemen om een vaststellingsovereenkomst (VSO) aan te gaan. De VSO is op 8 december 2016 ondertekend. Op 24 april 2017 zijn zowel de aandelen van Havengebied Sint-Annaland Beheer B.V., als het aandeel in Havengebied Sint-Annaland C.V. overgedragen aan de gemeente.

De geactualiseerde grondexploitatie voor 2017 is op 16 maart 2017 door uw raad vastgesteld. Het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie bedraagt afgerond € 1,9 miljoen. Voor het tekort is een verliesvoorziening gevormd.

Ad 3: Sociaal domein

De gemeentelijke verantwoordelijkheid op het gebied van jeugdzorg, participatie en Wmo is sinds 1 januari 2015 een feit. Het uitgangspunt was en is dat de transitie budgettair neutraal verloopt. Nu we een aantal jaar onderweg zijn kunnen wij nog niet aangeven of dit uitgangspunt voor de toekomst realistisch is. Het belangrijkste risico betreft de mogelijke overschrijding van het jeugdbudget. De 13 Zeeuwse gemeenten zijn vanaf 2016 niet solidair meer. Bij een eventueel tekort staat elke gemeente zelf aan de lat. We maken optimaal, d.w.z. over de volle breedte van het sociaal domein, gebruik van de ontschotting van budgetten. We schatten het maximale risico hierdoor in op een bedrag van € 400.000. Vanwege het structurele karakter is dit bedrag verdubbeld.

Ad 4: Vennootschapsbelasting

Op grond van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen moeten we als gemeente vanaf 2016 vennootschapsbelasting (vpb) betalen over de winst die we met ondernemingsactiviteiten maken. Of een activiteit vpb-plichtig is hangt van een aantal factoren af. Als uitgangspunt geldt dat in beginsel belastingplicht ontstaat voor zover de activiteiten een materiële onderneming in de zin van de Wet IB vormen. Dientengevolge dient te worden getoetst of de activiteiten kwalificeren als (1) een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal, (2) sprake is van deelname aan het economisch verkeer, (3) alsmede sprake is van winststreven. Alleen het grondbedrijf voldoet aan de criteria voor een onderneming in fiscale zin en is derhalve vpb-plichtig.

Voor de vpb moeten de lopende grondexploitaties per 1 januari 2016 gewaardeerd worden op de waarde in het economisch verkeer. De waarde in het economisch verkeer kan bepaald worden op basis van de contante waarde van de toekomstige kasstromen (discounted cashflow methode). Er is in den lande nog steeds veel onduidelijk over de te hanteren parameters bij het bepalen van deze "openingsbalanswaardering".

Ook bij het bepalen van de jaarwinst zijn er discussiepunten. Zo is het nog niet duidelijk welke methode van kostprijsberekening de belastingdienst aanvaardbaar vindt: gerealiseerde kostprijs of gemiddelde kostprijs. Wij zijn uitgegaan van de gemiddelde kostprijs. De te betalen vpb over 2018 bedraagt in dit geval nihil. Over de gehele looptijd is € 0,16 miljoen vpb verschuldigd. Indien de belastingdienst zich op het standpunt van de gerealiseerde kostprijs stelt, bedraagt de verschuldigde vpb over de gehele looptijd circa € 1,2 miljoen. Dit komt doordat deze laatste methodiek doorgaans leidt tot een lagere kostprijs per m² in de beginjaren. Hierdoor wordt het risico kleiner dat in de beginfase vpb moet worden betaald, terwijl in de eindjaren verliezen resteren die, vanwege de wettelijke verrekeningssystematiek, niet meer kunnen worden verrekend met eerder behaalde fiscale winsten (verliesverdamping). De gehanteerde kostprijsmethodiek is dus van grote invloed op de te betalen vpb. Onze adviseur Deloitte Belastingadviseurs is van mening dat toepassing van de gemiddelde kostprijsmethode in overeenstemming is met de huidige wet- en regelgeving (goed koopmansgebruik).

Ad 5: Wachtgeld bestuurders

Op 21 maart 2018 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De verkiezingen leiden hoogstwaarschijnlijk tot wisselingen in het college van burgemeester en wethouders, waardoor een wachtgeldverplichting ontstaat. Met de vorming van een voorziening voor wachtgeldverplichtingen is in de begroting 2018 nog geen rekening gehouden.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Met de beschikbare weerstandscapaciteit bedoelen we de aanwezige middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Tot de incidentele weerstandscapaciteit (in het vermogen) behoren de Algemene reserve niet vrij besteedbaar en de reserve bouwgrondexploitatie.

Tot de structurele weerstandscapaciteit (in de exploitatie) behoren de post onvoorzien (jaarlijks minimaal € 250.000) en de onbenutte belastingcapaciteit; de riool- en afvalstoffenheffing mogen maximaal kostendekkend zijn (inclusief compensabele BTW). Omdat dit al het geval is, zit hierin geen ruimte om extra middelen te genereren. Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit onroerende zaakbelasting wordt het tarief volgens de norm van artikel 12 Financiële verhoudingswet gehanteerd;

De beschikbare weerstandscapaciteit voor 2018 tot en met 2021 is als volgt bepaald:

(in miljoen €; ultimo jaar)	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
<i><u>Vermogen:</u></i>						
Algemene reserve niet vrij besteedbaar	1,4	3,8	3,8	6,8	8,7	12,1
Reserve bouwgrondexploitatie	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
<i><u>Exploitatie:</u></i>						
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Onvoorzien	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Beschikbare weerstandscapaciteit:	4,6	7,0	7,0	10,0	11,9	15,3

Kengetallen financiële positie

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient vanaf begroting 2016 een verplichte basisset aan financiële kengetallen in de onderhavige paragraaf opgenomen te worden. De kengetallen geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie. Vanaf begrotingsjaar 2017 moet ook de ontwikkeling van de kengetallen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar weergegeven worden.

1. Structurele exploitatieruimte

Betekenis

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Berekeningswijze

Op basis van het overzicht "incidentele baten en lasten" kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Vervolgens wordt hierbij het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgeteld. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door de uitkomst te delen door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uit te drukken in een percentage.

Norm

In het financieel toezicht wordt de begroting van een gemeente langs de lat gelegd die geldt voor artikel 12-gemeenten. Voor het bedrag voor onvoorzien (conform het BBV artikel 8, lid 1) wordt bij artikel 12-gemeenten uitgegaan van de vuistregel van 0,6% van de som van de uitkering Gemeentefonds (algemene uitkering plus integratie- en decentralisatie-uitkeringen) en de OZB-capaciteit. Een gemeente zou in de begroting dit bedrag aan ruimte moeten ramen om structurele tegenvallers op te kunnen vangen. Uitgedrukt in een percentage van de totale baten komt dit voor Tholen neer op circa 0,4%. Wij zetten de structurele exploitatieruimte af tegen deze norm.

Voldoende	Structurele exploitatieruimte hoger of gelijk aan 0,4%
Matig	Structurele exploitatieruimte tussen 0% en 0,4%
Onvoldoende	Structurele exploitatieruimte kleiner dan 0%

Berekening

Ultimo jaar	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
A Totale structurele lasten (excl. onvoorzien)	74.063	56.298	60.609	59.430	61.290	63.912
B Totale structurele baten	73.967	56.344	60.896	59.864	61.791	64.407
C Totale struct. toevoegingen reserves	32	32	32	32	32	32
D Totale struct. onttrekkingen reserves	314	90	5	5	5	20
E Tot. baten (excl. reservemutaties)	75.972	56.344	60.896	63.328	64.205	67.775
Struct. expl.ruimte ((B-A)+(D-C))/Ex100%	0,2%	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,7%

Conclusie

De structurele ruimte in de exploitatie is door verhoging van de post onvoorzien (naar € 250.000) verbeterd en kan vanaf 2018 als voldoende worden gekwalificeerd.

2. Ratio weerstandsvermogen

Betekenis

De ratio weerstandsvermogen geeft het vermogen aan om tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de continuïteit in gevaar komt.

Berekeningswijze

De ratio weerstandsvermogen wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit (risico's).

Norm

Voldoende	Vanaf 1,0
Matig	Tussen 0,8 en 1,0%
Onvoldoende	Lager dan 0,8

In het kader van "Tholen (financieel) in balans" heeft u vanaf 2017 een ratio weerstandsvermogen geformuleerd van 1,0, groeiend naar 1,5 in 2020.

Berekening

Ultimo jaar	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
A Beschikbare weerstandscapaciteit	4.600	7.000	7.000	10.000	11.900	15.300
B Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)	2.300	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	2,0	2,6	2,6	3,7	4,4	5,7

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen was al in 2016 veel hoger dan de bij Tholen financieel in balans benoemde doelstelling van 1,5. In bovenstaande tabel groeit de ratio tot 5,7 in 2021. De sterke groei van de ratio weerstandsvermogen wordt veroorzaakt door (1) een lager risicoprofiel en (2) het reserveren van verwachte winsten uit de grondexploitatie. Dit laatste is nodig om de solvabiliteit op een niveau van minimaal 20% te krijgen.

3. Solvabiliteitsratio

Betekenis

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn afbetaald (niet belast met schulden).

Berekeningswijze

De solvabiliteitsratio wordt uitgedrukt als de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. De solvabiliteitsratio is het spiegelbeeld van de schuldratio.

Norm

In de VNG-uitgave "Houdbare gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de solvabiliteit hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. In het kader van Tholen (financieel) in balans heeft uw raad als doelstelling een solvabiliteit van 20% in 2022 geformuleerd.

Voldoende	Vanaf 30%
Matig	20% tot 30%
Onvoldoende	Tot 20%

Berekening

Ultimo jaar	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
A Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	9.719	7.521	6.969	10.034	12.460	15.992
B Balanstotaal	84.376	85.581	88.230	87.452	92.038	90.582
Solvabiliteit (A/B) x 100%	12%	9%	8%	11%	14%	18%

Conclusie

Door de verwachte winstnemingen op grond van de door uw raad vastgestelde grondexploitaties verbetert de solvabiliteit. De gewenste 20% wordt, net buiten het bereik van bovenstaande tabel, in 2022 bereikt. We hanteren bij de winstnemingen het principe t-2. Dit betekent dat we de verwachte winstneming voor het jaar 2017 in de jaarschijf 2019 verwerkt hebben. Deze systematiek zorgt er voor dat we geen uitgaven dekken met winsten die nog niet gerealiseerd zijn.

4a. Netto schuldquote

Betekenis

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de (netto) schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de inkomsten. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger het inkomen des te meer schuld een gemeente kan aangaan.

Berekeningswijze

De netto schuldquote betreft de netto schuld als aandeel van de totale inkomsten (voor reservemutaties). De netto schuld wordt berekend als de som van de onderhandse leningen, overige vaste schuld, kortlopende schuld en overlopende passiva minus de langlopende uitzettingen, kortlopende (debiteuren)vorderingen en uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa.

Norm

In de VNG-uitgave "Houdbare gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaarmzet (< 100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Omgerekend komt dit laatste percentage ongeveer overeen met het Europese schuldplafond van 60% van het bbp.

Voldoende	Tot 100%
Matig	100% tot 130%
Onvoldoende	Vanaf 130%

Berekening

Ultimo jaar	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	62.862	63.771	58.431	49.574	42.470	38.813
B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	2.174	6.180	14.654	19.627	29.551	28.116
C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	2.707	2.707	2.707	2.707	2.707	2.707
D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	1.923	1.923	1.923	1.923	1.923	1.923
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	8.658	4.858	4.858	4.858	4.858	4.858
F Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	33	33	33	33	33	33
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	3.251	3.251	3.251	3.251	3.251	3.251
H Tot. baten (excl. reservemutaties)	57.883	56.344	60.896	63.328	64.205	67.775
Netto schuldq. (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	93%	111%	108%	98%	101%	88%

Conclusie

De netto schuldquote laat de komende jaren een lichte daling zien en kan als voldoende worden betiteld.

Voor een goed oordeel over de hoogte van de netto schuldquote van een gemeente is een diepere analyse nodig. Twee belangrijke factoren nuanceren het beeld. Ten eerste kan een grote portefeuille uitgeleende gelden aan derden en aan verbonden partijen het beeld vertekenen. Ten tweede kunnen grote voorraden bouwgrond het beeld vertekenen. Bij een meer dan gemiddelde voorraad bouwgrond of een grote portefeuille uitgeleend geld, zoals bij onze gemeente het geval is, is een netto schuldquote hoger dan 130% minder alarmerend.

4b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Betekenis

Een gemeente met veel verstrekte leningen heeft normaliter veel schulden, welke onder normale omstandigheden niet op de begroting drukken. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote hieronder gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Op deze manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Berekeningswijze

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c BBV).

Norm

Zie 4a.

Berekening

Ultimo jaar	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	62.862	63.771	58.431	49.574	42.470	38.813
B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	2.174	6.180	14.654	19.627	29.551	28.116
C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	2.707	2.707	2.707	2.707	2.707	2.707
D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	13.665	12.421	12.861	13.311	13.771	14.242
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	8.658	4.858	4.858	4.858	4.858	4.858
F Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	33	33	33	33	33	33
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	3.251	3.251	3.251	3.251	3.251	3.251
H Tot. baten (excl. reservemutaties)	57.883	56.344	60.896	63.328	64.205	67.775
Netto schuldq. (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	73%	92%	90%	80%	82%	70%

Conclusie

De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen laat de komende jaren een lichte daling zien en kan als voldoende worden aangemerkt.

De gemeente Tholen heeft voor circa € 11 miljoen doorgeleend aan verbonden partijen. Verder is voor € 0,9 miljoen aan startersleningen en leningen voor duurzame particuliere woningverbetering verstrekt.

5. Kengetal grondexploitatie

Betekenis

Het kengetal grondexploitatie geeft aan welk deel van de netto-schuldquote veroorzaakt wordt door de grondexploitatie. Een gemeente met veel grondvoorraden heeft normaliter veel schulden, welke bij normale marktomstandigheden niet op de begroting drukken. Als de markt tegenzit, gaat dit echter niet meer op. Een gemeente met veel grondvoorraden kan dan een probleem krijgen vanwege de schulden die voor de aanschaf zijn aangegaan. De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Berekeningswijze

Voor de berekening van het kengetal wordt de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Norm

Een norm voor het kengetal grondexploitatie is lastig te bepalen. De boekwaarde van de voorraad grond zegt namelijk niets over de relatie tussen de vraag naar en aanbod van bouwgrond. Om deze reden is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie. De boekwaarde van de gronden geeft wel aan of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie.

Berekening

Ultimo jaar		R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
B	Vorraden bouwgrondexploitatie	7.892	8.061	7.036	7.607	8.297	4.582
C	Tot. baten (excl. reservemutaties)	57.883	56.344	60.896	63.328	64.205	67.775
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	14%	14%	12%	12%	13%	7%

Conclusie

Het kengetal laat de komende jaren een daling zien.

6. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

Betekenis

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente.

Berekeningswijze

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

Norm

De gemeentelijke woonlasten zijn begrensd op het landelijk gemiddelde.

Berekening

De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2017, op basis van de cijfers van het Coelo, bedragen € 723. Het gemiddelde over 2016 bedraagt € 716.

Ultimo jaar	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
A OZB-lasten voor gezin bij gem. WOZ-waarde	209	217	226	230	234	239
B Rioolheffing voor gezin	204	204	205	206	206	206
C Afvalstoffenheffing voor gezin	302	302	262	262	262	262
D Tot. woonlasten voor gezin (A+B+C)	715	723	693	698	702	707
E Woonlasten landelijk gem. gezin (t-1)	716	723	729	735	742	749
Woonlasten t.o.v. landelijk gem. (D/E)x100%	100%	100%	95%	95%	95%	94%

Conclusie

De totale woonlasten bevinden zich op het landelijk gemiddelde van t-1. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn 100% kostendekkend en liggen boven het landelijk gemiddelde. De OZB, de belangrijkste eigen belastinginkomst, ligt onder het landelijk gemiddelde.